

vrije Universiteit amsterdam

Psychofarmaca op verzoek

Symposium 'Wensen en Grenzen in de Geneeskunde'

CEG & Erasmus MC Rotterdam, 1-2 2012

Gerrit Glas

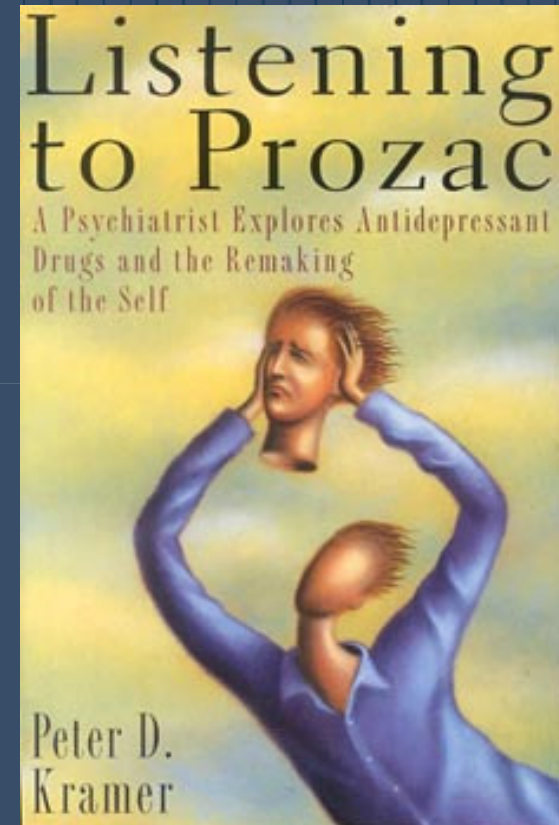
glasg@xs4all.nl

Overzicht

- ▣ Achtergrond
- ▣ Eigen onderzoek
- ▣ Focus van de discussie

Achtergrond

- ▣ P. Kramer, *Listening to Prozac. A psychiatrist explores antidepressant drugs and the remaking of the self.* NY: Penguin, 1993
- Cosmetische psychofarmacologie
- Remaking of the self

Waarover hebben we het?

- Studenten
- Professionals en wetenschappers
- Piloten
- Krijgsmacht

Onderzoek – Nature 2008

- Anoniem; 1427 mensen uit 60 landen (hoofdzakelijk VS)
- Grotendeels academici en wetenschappers
- 20% psychofarmacagebruik *zonder medische indicatie* met als doel cognitieve enhancement (geheugen, concentratie)
- Ritalin > Modafinil > bètablokkers
- Frequentie van gebruik: helft dagelijks, wekelijks of maandelijks, helft maximaal eens per jaar
- Geen verschil in leeftijdsgroepen
- Ongeveer de helft: milde bijwerkingen
- Evaluatie: 79% vindt gebruik van psychofarmaca door gezonden toelaatbaar

Maher, B. Poll-results. Look who's doping.
Nature 2008; 452: 674-675.

New Scientist/BBC Newsnight

- Questionnaire: 761 people
- 38% cognitive-enhancing drug at least once
- 40% bought the drug online
- 92% said they would try it again

Rapporten

- ▣ BMA discussion paper (2007). Boosting your Brainpower: Ethical Aspects of Cognitive Enhancement
- ▣ Commission report on 'Psychiatric Drugs and Expanded Uses: an Ethical Perspective'. CEST, 2009 [Canada, Quebec]

Pillen voor de Psych(e).

Neuro-enhancement onder Nederlandse psychiaters en artsen – een exploratief onderzoek – S. Timmer & G. Glas

- ▣ Doel: Het in kaart brengen van eigen gebruik door en meningen over psychofarmacologische enhancement van Nederlandse psychiaters en andere artsen werkzaam in de psychiatrie.
- ▣ Methode: een online-vragenlijst, gebaseerd op de Nature vragenlijst, voorgelegd aan zoveel mogelijk psychiaters, AIOS en andere artsen werkzaam in de psychiatrie in Nederland
- ▣ De vragenlijst was van oktober 2009 tot september 2010 te vinden op internet (www.neuro.dimence.nl)

Resultaten

- 422 respondententen
 - 77% psychiaters
 - 87% GGZ instelling
 - M = V
 - 11% gaf aan wel eens medicatie te gebruiken voor enhancement doeleinden

	%
GESLACHT	
Man	60
Vrouw	40
FUNCTIE	
Psychiater	77
Aios	19
Andere arts	4
WERKVELD	
GGZ	79
PAAZ	6
ZGP	15
FREQUENTIE	
Hooguit 1x /jaar	40
Aantal keer/jaar	23
maandelijks	27
wekelijks	4
dagelijks	6

Resultaten

Midde1	Aantal (%)
Benzodiazepine	21 (5%)
Beta-blokker	17 (4%)
Methylfenidaat	8 (2%)
Totaal	48 (11%)

Leeftijd	Absoluut	Relatief
20-30 jr	3 (6%)	9%
30-40 jr	8 (17%)	9%
40-50 jr	17 (35%)	12%
50-60 jr	11 (23%)	9%
60+ jr	9 (19%)	29%

Ethische discussie – aspecten

- Doping?
- Is het de taak van de arts voor te schrijven?
- Benefit/risk ratio
 - op individueel niveau
 - op het niveau van de samenleving
- Maatschappelijke effecten
 - haves and have nots
 - Impliciete normering: het kan en het mag, dus het moet
- Mensbeeld
 - maakbaarheid

Verwaarlozing van de context

▣ Voorbeeld ADHD:

- Diagnose geeft recht op PGB van ouders; geeft recht op medicatie
- Contextgevoeligheid van de diagnose

Conclusie

- De discussie speelt nog nauwelijks in Nederland
- Maar dat kan veranderen
- Probleem is niet zozeer de wens van de patiënt, als wel de impliciete normering die uitgaat van het technisch mogelijke
- Die normering speelt vooral op maatschappelijk niveau, in de interactie tussen geneeskunde, collectief (m/)wensbeeld en maatschappij

